

Naša Sloga izlazi svaki 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 fer. a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carevine riše poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga svo pokrari.“ *Nar. Posl.*

Oglasi se prima, u poštarnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Nuova N.º 4 piano I.*

Godina VI.

U Trstu 16. Maja 1875.

Broj 10.

NJEGOVU VELIČANSTVU

FRANJJI JOSIPU I.

PRIGODOM NJEGOVA BORAVLJENJA

U KRKU

NA POVRATKU IZ DALMACIJE

DNE XIII. SVIBNJA MDCCCLXXV.

tani, Care! — u putu Tvog slavlja
I na ov se čedni otok svrati:
Bez srdačnâ neš otić pozdravlja,
Jer i ovdje stanuju Hrvati!

Sve s' na svijetu mienja i ponavlja,
Nešto vrati nešto nepovrati;
A Hrvata viernost neostavlja.
Imala ga i života stati!

Zdravo, Kruno! zdravo, Kralju mili!
Ti Hrvat u i ovdje i svuda,
Kao nitko do sada, omili!—

Dà, u spomen na Tvoj put dalmatski,
Naša će Te povjestnica zvati:
„Franjo Josip pridjevkom Hrvatski!“

Carevo putovanje.

Evo nas na koncu Careva po Dalmaciji putovanja, koje je eno trajalo čela triest i tri dana, naime od 10. travnja do 12. svibnja. Mi nećemo ni ovaj put, da potauko pripovjedamo, kako je gdje Car bio dočekan u ovo petnaest danah, ali nemozemo da i opet nespomenemo Dubrovnika, a onda još barem Kotor i Vis.

U Dubrovniku je Car boravio dva dana, a to bijahu dva dana neopisive slave i nevidjena još zanosa. Stari slavni Dubrovnik da je mogao biti nekada i veći i mogućiji, ali ljepši i milovidniji nikada. I sam Car da je rekao, da mu se Dubrovnik od svih dalmatinskih gradovah najbolje dopao. To nam je tim milije, što je Dubrovnik zlatna zibka naših Vilah pjevačicah, a i dandanas svim ostalim gradovom prednjači svojim narodnim ponosom; pa snujuć, kako bi još i ljepše Cara dočekao, htjede za tu prigodu iz probratinskoga grada Zagreba naručiti narodne kazališne predstave, da mu i tim ugodi. Dubrovačkoj hrvatskoj gimnaziji i djevojačkoj školi da je Car u Spomeu-Knjigu zapisao hrvatski svoje prejasno ime. Dobro je, da i to znaju naši protivnici, koji se čudom čude, kad zahtievamo škole u našem jeziku, kao takodjer nekoji e. k. uredi, koji neće da primaju pisamah hrvatski pisanih.

Za Dubrovnikom valja da spomenemo doček u Boki Kotorskoj. Ako je ikoli predjel Dalmacije nakitjen svimi divotami naravske krasote, to je sjegurno Boka Kotorska, gdje neznaš, da li je ljepše more, da li zemlja. Pa taj vilinski perivoj su domorodna srca još i ljepše ukasila, gdje noću gdje danju, da Caru još i više omili. U Kotoru je Cara dočekao sa mnogobrojnom pratnjom i Nikola I., Knez crnogorski. Car je tom prigodom odlikovao Kneza redom Sv. Stjepana i ga prozvao vlasnikom jedne Regimente svoje vojske. Iz Kotora uputi se Car u planinu, gdje je pred nekoliko godine bratska krv tekla, pa hotio da vidi Dragalj, Knezlac, Ledence itd. I nut, gdje su se onda puške kresile, sad Car nadje na dlanu srce. Tu da je Cara obkolilo staro i mlado, pa reklo: Mi se nismo borili proti Tebi, nego proti Tvojim i našim neprijateljem. Mi se nikoga na svijetu nebojimo, samo daj oružje, pa evo nas za Te i u vatru i u vodu! Negdje na granici pozdravi Cara i oddielak crnogorske vojske.

Dne 12. stignu Car pod otok Vis, gdje su se god. 1866. u pomorskoj bitci proslavili Dalmatinci i ostali primorski Hrvati pod mudrim i junačkim vodjom, neumrlim Tegetthoffom. Tu si je Car dao pokazati, gdje je stajalo jedno i drugo brodovlje, i kako bijaše porazredjeno. Bilo i bitisalo, ali će se spominjati od koljena do koljena, dokie bude svieta i vieka. Na Visu je Car dokončao svoje dalmatinsko putovanje. A i nije mogao ljepše, što na Visu. To je otok skoro na sried Jadranskog Mora, pa kao da tu straži, da tko nedođe nepozvan u domovinu miroljubivih Hrvatah. Zato su mu se tu baš na svojem mjestu i opet poklonili Načelnici svih narodnih obćinah u Dalmaciji, njih pedeset i osam na broju, zajedno

sa zemaljskim odborom, zakonitim zastupnikom svega dalmatinskoga naroda. I tim Car, pohodiv visansko groblje, gdje počivaju naši junaci od 1866. godine, te položiv svojom rukom lovor-vienac na njihov ondje spomenik, ode put kvarnerskih otokah, Lošinja, Cresa i Krka. Prije svojega odlaska dao je Car pismo na dalmatinskoga Namjestnika, gjenerala baruna Rodića, u kom izjavljuje, da je bio svuda najsrdačnije dočekan, zato da je zahvalan puku dalmatinskomu, od kojega da se dieli ganuta srca, a otčinskom u srceu brigom za njegov napredak i njegovo blagostanje.

I Lošinj i Cres i Krk nisu ostali za dalmatinskimi gradovi u Carevu dočeku. Tu se nalazio u Carevoj pratnji, kao u svojem namjestničkom području, i naš primorski Namjestnik barun Pino. Na otoku Krku, u ime hrvatskoga pučanstva, bila je podastrta Caru, što se može ukusnije tiskana i vezana, hrvatska pjesma, što ju eno donosimo na prvoj strani našega lista. Sa otoka Krka krenu Car na Rieku, gdje se nalazi danas, dne 14. i gdje se polag novinah, imala sastati, osim mnogobrojnih dostojanstvenikah i odaslaustvah, i sila svieta iz sve Hrvatske, a naime iz Primorja hrvatskoga i austrijskoga. Večeras, u osam sati i pol, odlazi Car iz Rieke na sv. Petar u Beč, kamo će prispjeti sutra u jutro. Sretno se vratio!

Dopisi.

Iz Kastva.

Dne 8. Aprila držao je odbor „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“ svoju sjednicu u Kastvu.

Presjedovao je podpredsjednik preč. gosp. Vek. Vlah, a prisustvovali su četvorica odbornikah. Gosp. Barun Vranyczany izpričao je svoju odsutnost, isto tako i Franjo Žabec, koje je zastupao njegov zamienik.

Tajnik izvješćuje, akoprem se je nateččaj za podporu tiskao u trih novinah, to da su se samo četvorica prijavila, naime Filip Kumbatović iz Omišlja šestoškolac na Rieci, Toma Bogović iz Dubašnice četvrtoškolac na Rieci, Josip Milovčić iz Vrbnika pravnik u Zagrebu i Josip Vlah kastavac pitomac e. k. pripravnice na Rieci.

Odbor odlučí, pošlje što bi pregledane prošnje i dokazano, da molitelji po pravilih imadu pravo do podpore, neka se svakomu razmierno podieli podpora; te na predlog Brusićev dopita Filipu Kumbatoviću 45 f., Tomi Bogoviću 35 f., Josipu Milovčiću 50 f. i Josipu Vlah 20 f.

Odbor se posavjetovao i radi Koledara, pa izručio cielu stvar g. V. Zamliću.

Buduć su nekoji povierenici zaiskali posebne naputke, to je odbor odlučio, da će se priposlati kratak litografran naputek svakomu poviereniku. Medjutim priporuča svim povierenikom i domorodcem, neka svesto skrbe, da naberu članovah iz seljačkog stališa, kojih dosad veoma malo imade.

U slovenskoj strani naše Istre kao da malo mari za Bratovščinu, dapače da nekoji odvratljaju puk od toga, da stupi u ovo dobrotvorno kolo, veleć, da Slovenci nebi imali koristi od Bratovščine. Ali to nije istina, jer da je zamolio podporu koji Slovenac, imajući

PODLISTAK.

PIĆANSKI ZVONIK.

Sjegurni, da ćemo ugoditi čitateljem „Naše Sloge“, osobito onim iz srednje Istre, priobćujemo drage volje sljedeću obavjest, dostavljenu nam od prijateljske ruke.

Predzadnjemu biskupu pićanskomu, Bonifaciju Cecottiju, bi dvorskom odlukom od g. 1741. javljeno, da će mu se biskupska plaća povećati; pošto je pako zadnji biskup, Anton Aldrago de Riccardi, u vrijeme carevanja Josipa II. bio ponovio molbu svojega predšastnika u tu svrhu, premešćen bi u Senj, zaredivši dne 2. Novembra 1743. zadnjeg žakna, Andriju Benića. Po tom bje od dvorske komore za duhovne poslove Kaptolin naloženo, neka pismeno na to pristane, da se pićanska biskupije ukine; na što je Kaptol sbilja i privolio. U odnosumu se pismu nahodi sljedeće: „Quoniam a Sacra Majestate noster consensus in supressionem Episcopatus Petenensis requiritur, nihilque precibus nostris humilibus delatatum est, obtemperantes Mandato dd. 22. Decembri 1775. nobis praesentato 2. Februarii 1786. hisce nostram Omnipotentis Dei ac Sacrae Majestatis voluntati subjicimus, et altissimis dispositionibus assentimus, elementiam tuam implorantes, ut nostri misereri dignetur.“ Poslje toga bijaše biskupski Namjestnik u Pićnu, Petar Anton Segher, premešćen kao Opat u Celje (Cili), a Plovanija podieljena ondašnjemu kanoniku i duhovnomu pomoćniku, Mateju Frankoviću, s plaćom dviuh kanonikah.

Iste godine 1775. uprav kad se je radilo o ukinaću biskupije bio je, već padujući zvonik, od striede tako oštjetjen, da su se morali zronovi snivjesiti, i buduć da se bilo bojati, da će se zvonik srušiti, a ruševine bližaje kuće zasuti moradoše ga do temelja razkopati. Svi se onda nadahu, da će se namjesto staroga zvonika odmah zidati novi, a i grofija pazinska, kao okružno načelnictvo, bijaše počela skrbiti, da se to obavi, zemaljska pako vlada u Ljubljani sljedeće godine 1775. polag nacerte gradjevnoga ureda dovoli u tu svrhu svotu od 1471 f. Licitacija za to djelo bijaše razpisana jedva dne 10. junija 1779. Pa pošto radi male svote nebijaše nikoga, koji bi bio htio to djelo na se uzeti, početkom g. 1789. su Pićanci sami u smislu odpisa zemaljske vlade od 6. Marca 1786. pod nadzornictvom i na odgovornost crkvene uprave počeli taj zvonik zidati, pa uzidavši ga do dva sjeznja visoko i pribavši mnogo gradiva, ponestade novacah u tu svrhu se dovoljenih te se nemogaše napredovati. Radi česa Pićanci se opet obratiše na namjestnictvo u Ljubljani molbom, neka naredi, da vješta osoba učinjeno djelo i pripravljeno gradivo ogleda, a njim novu novčanu podporu u tu svrhu dozvoli. Mjesto inžinira dojde komisar, imenom v. Kopainec. Pošto je dobro ogledao opravljeno djelo i dotične dokaze učinjenih troškovah, odobri troškove u svoti od 4000 for., ali je u isto doba naložio, da se nasnije djelom napred.

Sljedeće godine, t. j. dne 8. otobra 1799. ljubljanski inžinir Prager proračuna, da za dovršenje zvonika treba svota od 5928 f. 43 nvč. koju svota je grndjevno ravnateljstvo u Ljubljani stegulo na 2737 f. 5 nvč. Za tu svotu nchtjede nilko djelo na se uzeti.

(Sljediti će.)

po pravilih na nju pravo, to nebi bila sjegurno ni njemu uzmanjkala. Nemojmo se zahoga ciepati i još više, nego li smo, da nam nebuđe i gore nego do sada. Podajmo si radje bratiasku ruku te skrbimo složno, da nam bude bratovščina svim dika, a našim djakom Slovencem i Hrvatom utocište i pouzdana podpora.

U Trstu 5. mnja.

Nedavno stiže mi od prijatelja iz srednje Istre list, kojemu sam se od srдца naradovao. U njem mi naime piše: da se onuda svakim danom više naš hrvatski puk iz mrtvila buđi; da su ljudi već dobrohno uvidili, kako se nemaju nadati nikaku dobru od Krnjelah i Talijanašah; da se u istom Pazinu počeo oživljivat dremajući hrvatski živalj; da su mnogi naumili učinit molbenicu ili supliku na c. k. školsko nadzorništvo u Trstu za hrvatske pučke škole na Pazinščini. Kamo sreće, pomislih u sebi, da ima tamo barem u svakom povećem selu ili gradiću po jedan odlučan narodnjak, koji podobro stvari razamie, ili da ima učoće se mladeži na viših školah! To bi se sve u kratko vrijeme na nov život preporodilo!

Ali na žalost! malo imamo i jednih i drugih, pak zato tim veća hvala ide sam puk, koji je počeo tako dobro o svojoj budućnosti razmišljat — znaeuje, da još nije sve propalo!

Tomu napredku ja se od srca radujem. Ali ponajviše me veseli, što su mnogi naumili zahtjevati svoje hrvatske škole. A sada je tomu upravo najbolje vrijeme!

Neki Belli i drugovi upitali su vladu u porečkom Saboru, zašto uzdržava u Istri njemačke škole? Tim da se poviedjuje zakon ili §. 19. koji veli, da se moradu dati svakoj narodnosti škole u materinskom jeziku, a u Istri da neima njemačke narodnosti. Da li nisu ti naši Talijanaši u Istri pravi praviceoljubi? Ali sasvim tim očuraj nas Bože od njihove pravdoljubivosti! Jadni neće da ista znađu za onu izreku. Šta nećeš da drugi tebi nećeš, nećeš ni ti drugim, pak opaziv u tudjem oku slamicu, kažu ju s prstom, a gređe u svojem oku nevide! Nu da ta njihova licumjernost pod plašćem pravčnosti i zakonitosti tim bolje i vlada uvidi, nije ništa uspješnije nego upravo sada, kad oni u ime zakona traže odstranjenje njemačkih školah iz Istre (pak koliko ih ima?), navalit molbenicami na c. k. školsko nadzorništvo, da se i Hrvatom u Istri za svoj novac dađu škole u hrvatskom jeziku, a ne u talijanskom, kao što nam ih Talijanaši gajetu.

Nedvojim, da će c. k. šk. nadzorništvo uslišati molbe, a to tim brže čim više talijanska zaslipljenost u Istri neće ni da što čuje o hrvatskom jeziku, kanda bi se Istra morala pripravljat za Garibaldijeve osnove.

Pak čemu našem puku čisto talijanske škole? Valjda zato, da se budu djeca razumjela s Talijani, kad dolaze u Istru tražit si kruha? Ili zato, da se mogu cienkat i pogadjat s koncakaldieri, koncalaštre i seunjari?

Oj to bi bila prevelika čast za istarske Hrvate! To bi bila posebna milost podieljena od rukuh protivnika!

Zar, braćo, vi želite takove milosti? „O ne, čujem već iz vaših grla glas, ne mi nećemo milosti, nego pravdu? Dobro, a vi podpišite molbenicu i pošaljite ju na c. k. šk. nadzorništvo u Trst. Ali gle, vidim već biesna Krnjela, gdje straši s dugi. Ali braćo, nebojte se. Ako ste dužni, morat ćete platiti podpisali vi ili nepodpisali molbenice. A kad vam straše, zapitajte ih po prilici ovako: gospodine, ča ćete nam zbrisat dug iz vaših knjig, ako nepodpišemo? pak ćete vidjet kako će omaknut, ili drugamo okrenut govorom.

Nuder braćo, ugledajte se u Tinjauce, koji su postigli što su tražili, jer tko traži najde, a tko kuca tomu se otvara!

Istarski Hrvat.

Poljodjelstvo

U PITANJEH I ODGOVORIH.

POGLAVJE PRVO.

Što ima prije svega znati tko hoće, da se uspješno poljodjelstvom bavi.

P. Jeste li vi poljodjelac?

O. Jesam i ponosim se što jesam.

P. Zašto?

O. Zato, što je poljodjelstvo od vieka najplemenitije, najkorisnije i najpotrebitije remstvo (zanat art).

P. Možete li to dokazati?

O. Mogu, ako je istina, kao što jest, da su se u stara vremena poljodjelci odlikovali u svakoj prigodi, a i dandanas se poštuju kod svih izobraženih narodah tako, da se prva i najveća gospoda nesrame baviti poljodjelstvom.

P. To stoji, ali tim niste dokazali, da je poljodjelstvo i koristno.

O. Kako nije koristno, kad nam daje ljekovite trave, strojevite rastline i liesa za svakojake rukotvorine.

P. I ta vam valja, a sad da čujemo, kako je najpotrebitije.

O. Vi se šalite, il znate, da bez poljodjelstva neima ni kruha, ni vina, ni mesa, ni ulja, ni platna, ni sukna, ni vune, ni kože; pa bez toga i sto drugih takvih stvari čim bi se hranili, čim varili, u što odievali, što obuvali, na čom ležali i čim pokrivali?

P. Otkud vam tolika mudrost?

O. Bože moj, ta nisam sliep, a s droge strane sam i ja hodio u školu, pa i knjige se pišu za nešto, a iz njih se može dandanas i težak naučiti, što su nekada znali samo mudraci.

P. Dakle vi mislite, da se mora učiti i tko se poljodjelstvom bavi?

O. Da, jer bez nauke sav bi mu trud bio uzalud.

P. Recite, na primjer, što mora prije svega znati?

O. On mora prije svega poznavati narav rastlinah, koje goji i okoli kojih se muči.

P. Razjasnite mi tu stvar.

O. Dakle slušajte: Rastline niču, rastu, živu i rade, hraneć se nešto zemljom kroz korenje, a nešto zrakom kroz lišće. Pa kad nenahode dosta hrane, poljodjelac mora znati, koliko im je još treba i kakova im najviše godi; jer ako im manjka hrane, il ako im nije po volji, njesto da postanu bujne i plodne, one se zaneteće i zahviraju i ostanu bez roda i ploda. Zašto n. p. pšenica radi na ovom tegu zemlje, a na onom neće, nego zato, što joj korenje na prvom nahodi više hrane, boću da rečem gnoja i ostalih gnojivutih i rastovitih tvarih, a na drugom malo ili ništa? — Nadalje mora poljodjelac znati, da rastline nemogu nikako uspjevati, to jest ni rasti ni roditi bez zraka, svjetla i topline; zato njegova dužnost jest skrbiti, da im ni toga nikad neprimanjka, ako želi žeti, gdje je sijao i spravljau, gdje je sadio.

P. Da se rastline zemljom hrane, to shvaćam i razumim; ali mi neide nikako u glavu, kako se mogu hraniti i zrakom.

O. Imate znati, da rastline udihuju zrak isto onako, kao ljudi i životinje. Pa gdje bi jim ga ponestalo, one bi se razbolile i čak poginule na onaj isti način, kao ljudi i životinje. Bez zraka neima života nesamo životinjama nego ni rastlinama. Toga radi lišće je za rastline, jer kroz lišće dišu, i važnije od samoga korenja. Dapače tja u zemlju, kad je dobro razdjelana, ulazi zrak, pak se i samo korenje njim pomaže, gutajuć štogod ima u njem hranovita i rastovita. Zato i jest istina, tko rastline češće plieve i okapa, da spravlja mnogo više, nego tko jih pušća rasti u pljevelnoj i otvrdjeloj zemlji. A neka zatvori tko rastlinu n. p. u sobu, gdje neima zraka, pak će viditi, kako će požutiti i najposlje poginuti, akoprem joj nemanjka gnoja i akoprem ima zdravo i jako korenje. To je i uzrok, zašto pregusta pšenica, kukuruz, grab, bazul itd. neće nikad dobro uraditi, jer strak struku prieći do zraka, to jest otimlje mu hranu. Kad bi to poljodjelci znali, mislite li, da bi sijuč onako ludo sjeme tja bacali, kao što ga obično bacaju, varajuć se, tko mnogo sije da tobože mnogo i spravlja?

P. Ni ta mi već neće iz glave. Nego molim vas, raztumačite mi sad, što koristi rastlinama svjetlost, jer ste i nju spomenuli?

O. Moj čovječe, svjetlost je rastlinama potrebitija i od samoga zraka, jer čini da rastline rode i plode. Korenje sisa iz zemlje hranu, koja se odtud razilazi na sve strane po cijeloj rastlini da u samo lišće; ali rad bilo kojeg uzroka može i nedoprieti do lišća, i tada neviriedi i nekoristi baš ništa. Kao što krv u čovjeku i životinji nepostane hranovita nego stopram onda, kad dopre do dihalah iliti plućah, gdje se nalazi posrknut zrak: isto tako i mezga iliti sok, što rastlina iz korenja nažimlje, nevalja nego stopram onda, kad se dogotovi u lišću putem sunčane svjetlosti. Uzkrati rastlini svjetlobu, il oguli joj više puti lišće, pak ćeš viditi, neće li poginuti. Sad je svakomu jasno zašto rastline neuspjevaju i nerode u sjenici, akoprem im drugače ništa na svijetu nefali.

P. Vrlo dobro! Sad smo na čistu sa svjetlobom, a toplina?

O. Što je rastlinama zrak i svjetloba, to isto im je i toplina. Toplina čini, da sjeme proklijaje; da klica, zametak, mladica, mlaz, izdanak itd. raste; da rastež evate i rodi; da najposlje plod dosprije i dozori. Toplina je uzrok, što rastline u jednom kraju svijeta živa, a u drugom neće, jer jih studen udavi; ona je uzrok, što se negdje prije evičećem odonni, a negdje kasnije; što je negdje voće i u obće plod tečniji i slastniji, što krupniji i teži, nego li drugdje. Pšenica, koja sazrije u osoju jest mnogo laglja od one, koja sazrije u prisoju. Gdje se bob sunča, rodi obilatije nego gdje se nesunča. Trešna, praskva, sliva (kreka, čišpa) itd. u toplih predjelih jest slastnija nego u studenih.

- P. Dakle, kako vidim, bez tih živaljah, to jest bez zraka, svjetla i topline neima ništa?
- O. Ništa! dapače zrak, svjetloba i toplina su tako uzko skopčani, da jedno nemože obstojati bez drugoga. Tko rastlini namakne zrak, namaknuo joj je svjetlobu, svjetlobom pako toplinu; tko rastlinu stavi na sunce, dao joj je ujedno zraka, svjetlobe i topline. Neka se poljodjelci već jednom osvjedoče o toj istini, ta i sami vide, da u hladu n. p. pod orahom, smokvom, dudom (murvom) itd. neće ništa da raste, jer neima svjetline, toplote i zraka.
- P. A neima li još što znati tko hoće, da se koristno poljodjelstvom havi?
- O. Dakako da ima još mnogo i mnogo, ali o tom ćemo kasnije govoriti. Za sad budi dosta reči, da osim gori spomenutih živaljah poljodjelac nesmiye zaboraviti ni vode, bez koje mu se trud nebi nikako naplatio.
- P. Jelte, tim mislite reći, da mora rastlinam vode napustiti?
- O. Može i to, ali ne svagda ni svim nasploh rastlinam, nego sad nisam mislio toga reći. Dobar poljodjelac mora znati, kako voda koristi rastlini i kako škodi, da joj je može prama potrebi i dati i uzeti. Rastlina treba vode, jedno da kroz koren sisa gnoj i druge gnojivite tvari, što se nalaze u zemlji; drugo da u vrijeme prevelike vrućine neuvene, nego da se uzdrži zelena i svieža. Neka tko posadi sjeme, ma i u sam gnoj ali suh, pa će viditi, ako i izleže, da u kratko poginuti. Nasuprot neka ga polije, i eno kako će bujno uspjevati. Koliko puti nemisliš, da su ti rastline *šedne*, a one su *gladne!* Hoćeš li, da se o tom uvjeriš, a ti posadi rastlinu u što bolje gnojnu zemlju, ali nedaj joj vode neg ono, što s neba na nju pade; s druge strane posadi ju u negojnu i mršavu zemlju, ali ju više puti polij, pak što ćeš opaziti? To naime, da ćeš na ovoj drugoj zemlji spraviti mnogo više, nego na onoj prvoj. Uzrok je tomu, što je iz mršave ali vlažne zemlje rastlina izsisala sve moguće hranovite čestice, koje se donekle nalaze i u najmršavijoj zemlji; a u suhoj zemlji nije joj teknula sva ona sila najbolje hrane, jer je nije mogla uživati i to zato, što se nije raztopila. Voda dakle služi najviše tomu, što u zemlji raztaplja hranu, od koje rastlina živi, raste, debeli se i rodi.
- P. A vi ste eno ipak rekli, da nevalja svagda rastežu vode napustiti?
- O. Jesam, naime kad voda neodtiče, jer bi na to rastline obolile, kao i mi, kad bi uvijek u vodi stajali. Istina, ima rastlinah, koje samo u vodi žive, ali sve druge hoće vode samo u svoje vrijeme, kao što je žito i sočivo; dočim stablom i trsju zadovoljuje ono, što s neba pade.
- P. A kad bi ja imao zemljišće prevlažno, pitam vas, da li bi ga morao zapustiti?
- O. Molim vas, budite tako dobri, sietite me toga drugi put.

Imenik družtvenikah

BRATOVŠĆINE HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Julian Kumičić u Beršecu u godišnji prinos 1 f., Perčić Ivan u Puharih u god. prinos 50 nvč., Petar Premude k. sudac u Korienici u kap. 5 f. u god. prinos 1 f., Josip Šinković župnik u Munnah u god. prinos 1 f., Martin Poklukar župnik u Vodica u god. prinos 1 f., Antun Polić trgovac u kap. 5 f., Sancein Jusip kapelan u Ricmanjih f. 2, K. A. f. 5, Kanaletić Dinko od Dinka u kap. nvč. 70 u god. prinos nvč. 30.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Č. g. Bersenda Ivan, dosele svećenik na c. k. visokoj školi kod sv. Augustina u Beču, bje imenovan župničkim pomoćnikom u Buzetu; č. g. Jelušić Robert, župnički pomoćnik u Kastvu ide na

tromjesečni počitak; č. g. Puž Anton, župnički pomoćnik u Mošćeniah, bje premješćen u Kastav; č. g. Šumberac-Sote Marin, redovnik reda OO. Kapucinah, posta svećenikom ove biskupije i nastavlja bogoslovne nauke IV. razreda u ovom biskupskom sjemenišću; č. g. Kacin Juraj, svećenik u miru u Gorici, preminu dne 3. Marca u 68 godini.

Različite viesti.

* Car na otoku Krku. Jučer, dne 14, smo dobili iz Krka od prijateljske ruke sljedeću brzojavnu viest: „Car pozdravljen krčkim Načelnikom u priredjenu za doček šatoru. Do njega stojahu poredane hrvatske občine s trobojnim narodnim barjač. Urnebesno živiovanje zaglušilo pogdjekoje riedko E viva! Vitezić, predvođeći vanjske občine, pozdravio Cara hrvatskim govorom, predao mu prekrasno vezanu zgodna pjesmu, a Car ju izvolio primiti. S občinske sgrade gledao Car narodni ples. Najsrdačniji razstanak. Najpodpuniji red.“

* Jedan odgovor Nj. Velič. Cara. Nj. Velič. bijaše otišlo iz Spljeta put Solina, da vidi ostanke toga znamenitoga grada. Sila ljudi iz Kaštelah i bližnjih selah nagrme tamo da pozdravi svoga kralja urnebesnim „živio.“ Al eto poznati spljetski podestad, Dr. Bajamontić, komu je valjda bilo trn u oku ono hrvatsko pozdravljanje, obrne se kralju veleć: „Vašemu će Veličanstvu dosadni biti ovi glasovi.“ Na što mu kralj odvrne: „Odkad sam stupio na dalmatinsku zemlju, neprestano čujem taj pozdrav, pa vas uvjeravam, gospodine načelnice, da mi veoma srdeu godi.“ Živio Franjo Josip Prvi!

* Njegovo Veličanstvo prigodom svoga boravljenja u Dalmaciju udostojilo se darovati opet 9620 for. raznim obćinam.

* U „Narodnih Novinah“, čitamo uz ostalo: Austrija je dužna urediti Dalmaciji i luke i rieke, pogradi joj i ceste i željeznice i škole, osušiti njezive močvare i oploditi njezine pustare; jer je Austrija bila, koja je do sada svu korist iz Dalmacije crpla, a da za to ipak za siromašnu zemlju nije ništa činila. Ako su se trgovina i obrt u Austriji podigli na najviši stepen, nema za to najmanju zaslugu Dalmacija; jer su dalmatinski brodovi i mornari austrijsku trgovinu i obrt posredovali. Ako je Austrija postala zamjeranom vlasti pomorskom, Dalmaciji ima ona to zahvaliti, jer su popajviše dalmatinske mišice bile, koje su izvojevale pobjedu kod Visa. — Bez Dalmacije nemože Austro-Ugarska biti velevlašću. I za to držimo, da nije Hrvatska i Ugarska, van da je ukupna monarhija pozvana, prinositi žrtve, da se ovoj zemlji otvore vrela kulturnoga blagostanja. I za to držimo, da ovaj čas može biti hrvatskih kao dalmatinskih rodoljuba zadaća samo ta, da goje sviest narodnoga jedinstva i političke suvislosti, pa da i jedni i drugi, svaki na svom domu, ozbiljnom radnjom pripravljavaju uvjete, koji su prije svega nužni, ako hoćemo, da političko sjedinjenje naroda nebude zaprjekom, nego moćnim faktorom narodnomu našem razvitku. Kada Austrija Dalmaciji vrati, što joj je dužna, onda ali tek onda, predpostaviv, da se dotle neće državopravni sklop monarhije promijeniti, biti će hora, da ozbiljno i odlučno pristupimo k dovršenju naše političko-narodne sgrade.

* Šije! šete! kvatro! tuta! — Vikao je prošlih danah na Vrsaršćini u Istri neki krnjel igrajuć „alla Mora“ sa svojom družinom, i to tako moćno i naglo, da su mu se pluća, kao što je ljekar potvrdio, toli strašno nadula, da je od toga malo zatim umro!

* Otrovao se pušenjem cigarah. Nije tomu mnogo, da se je u Francuzkoj neki mladić bio okladio, da će popušiti 12 cigarah jedno za drugim. Al kad bijaše popušio osmoga, počne mu slaboh, a nakon devetoga obuzmu ga srhi i maglina. Sve to budje mu bijaše, kad popuši desetoga, nu da neizgubi okladu, napredova pušiti, akoprem radi velike slabine moradoše ga dva njegova pajdaša kući peljati. Još nije bio prispio svojemu stanu, da ga počese strašno mučiti boli u trbuhu i bljvanje. Pozova odmah liečnika, koji očitova, da se bolnik pušenjem otrovao i da mu već nije pomoći. I doisto malo sati zatim premine. Pušaći, pamet u glavu!

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 16 Maja 1875.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Čaraki dukati (cokini)	5.21	—	5.22	5.22	5.22	—	5.22	5.22	—	5.22½	5.22	5.23	5.25	5.26	5.26	—
Napoleoni	8.87	—	8.86	8.86½	8.86	—	8.88	8.89	—	8.88½	8.88½	8.89	8.90	8.90	8.90	—
Libre Inglesko	11.17	—	11.16	11.16	11.16	—	11.18	11.18	—	11.18	11.18	11.18	11.18	11.18	11.18	—
Srebro prid (aggio)	103.75	—	103.50	103.60	103.60	—	103.50	103.65	—	103.50	103.50	103.50	103.50	103.50	103.50	—